

Suomenlahden siikasaaliiden alkuperä ja istutusten merkitys

29.09.2026

Antti Lappalainen

2021-2027

Euroopan unionin
osarahoittama

Sisältö

- Suomenlahden siikasaaliit ja istutukset
- Uusi menetelmä kalojen alkuperän selvittämiseksi
- Siikasaaliiden alkuperä Suomenlahdella
- 1-kesäisillä tehtyjen istutusten tuotto ja toiminnan tulevaisuuden riskit Suomenlahdella
- Johtopäätökset ja suositukset

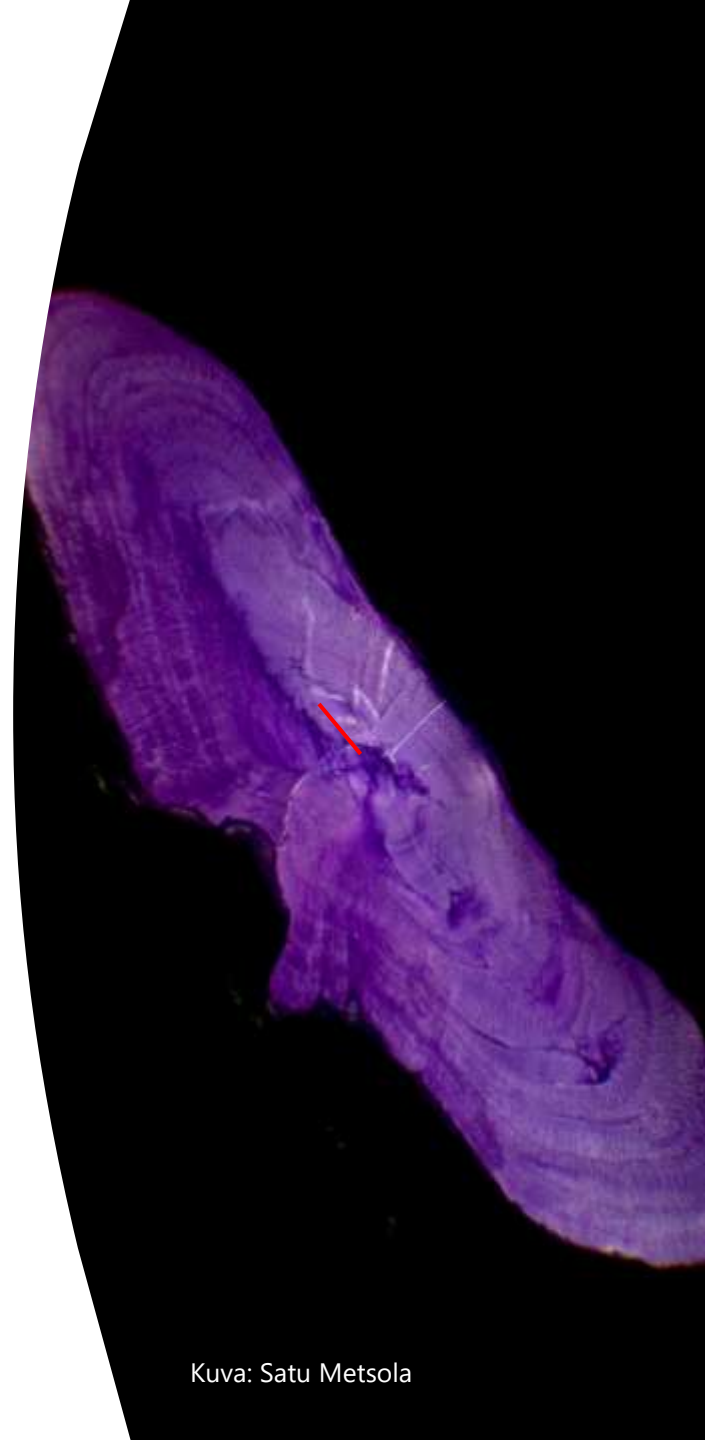
Kuva: Lari
Veneranta

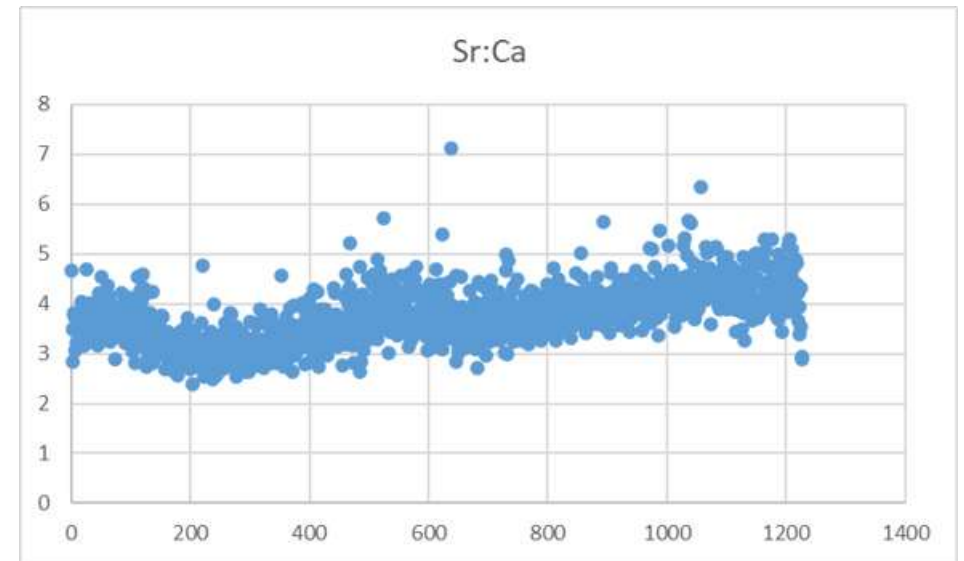
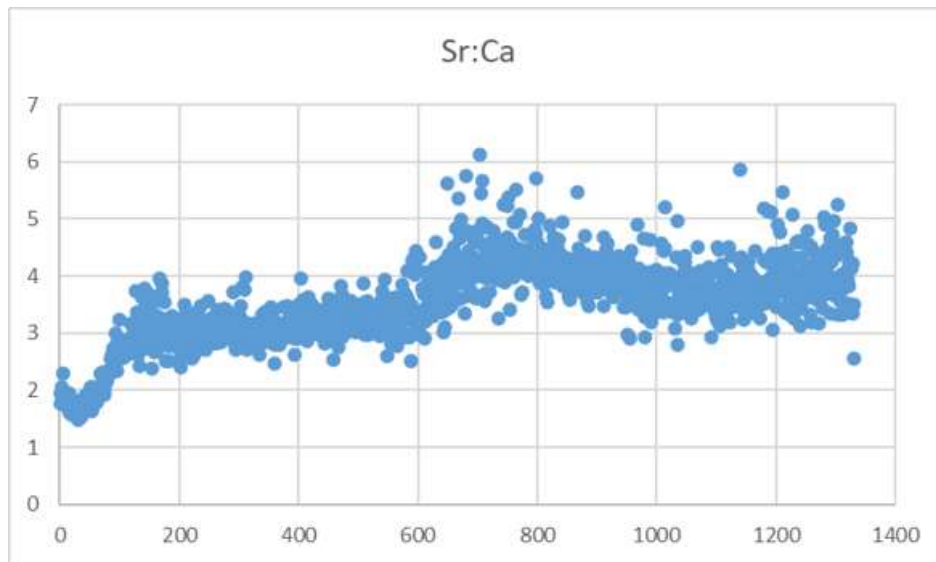
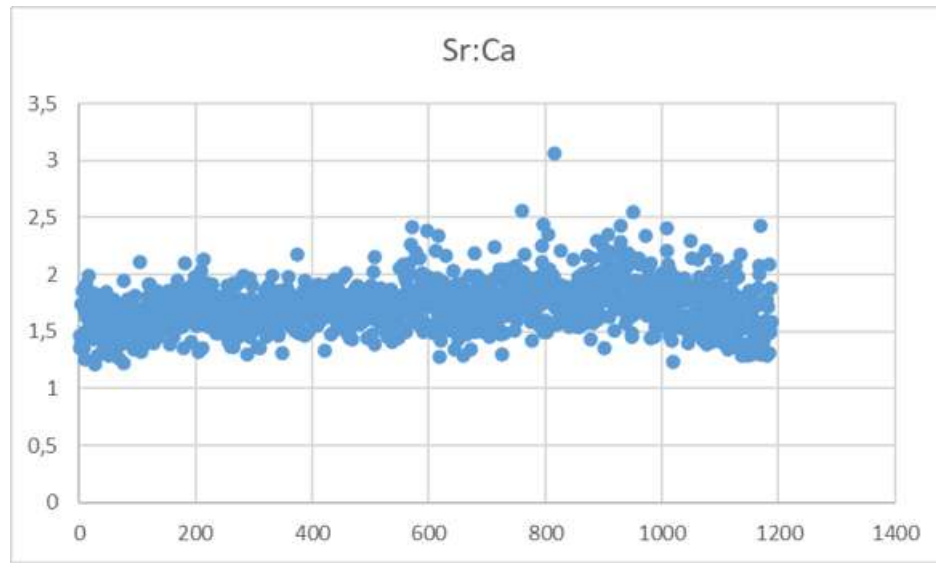
Suomenlahden siika ja istutukset

- Suomenlahden siikasaalis nykyisin noin 100 tonnia vuodessa, pääosan saaliista pyytävät vapaa-ajankalastajat, kaupallisten kalastajien saaliit laskussa.
- Saaliiden tiedetään perustuvan paljolti istutuksiin. 1-kesäisiä vaellussiikoja istutetaan noin 0,5 miljoonaa vuodessa, vastakuoriutuneita noin 3-6 miljoonaa vuodessa. Myös vaellussiian luonnontuotantoa muutamissa joissa ja idässä merikutuista siikaa.
- 1-kesäisinä istutettujen kalojen istutusten tuottoa on aiemmin selvitetty mm. kalamerkintöjen (värjäykset, Carlin-merkit) avulla
 - 1980-luvun lopun istutukset Uudellamaalla (Raitaniemi ym. 1996)
 - 1990-luvun lopun ja 2000-luvun alun istutukset (Koivurinta ja Vähänäkki 2004)
 - Tulokset lienevät jo vanhentuneita

Uutena menetelmänä otoliittianalyysi

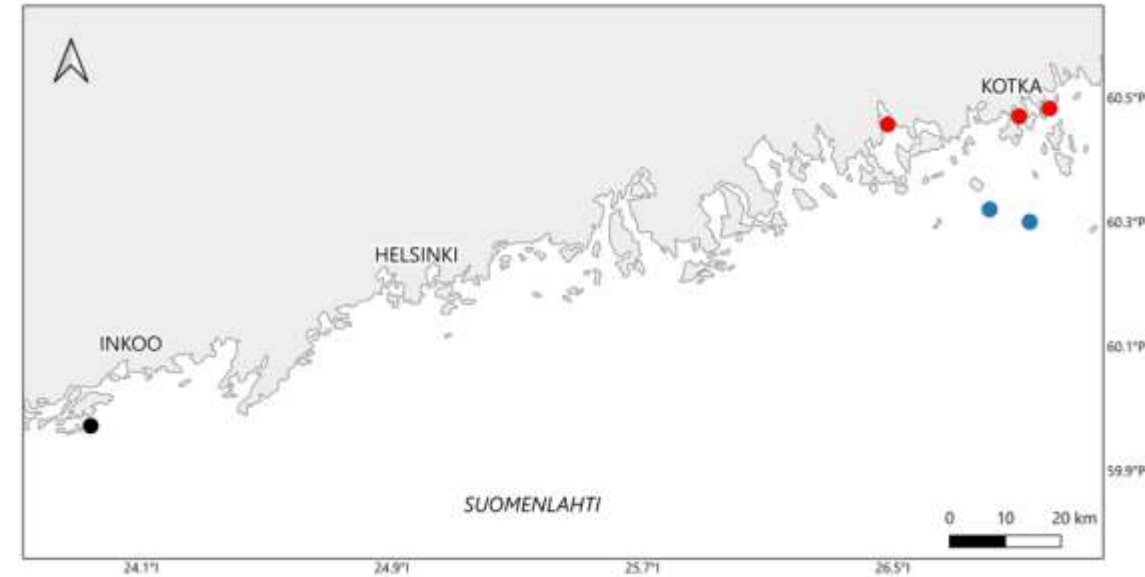
- Otoliitin kemiallisilla analyyseillä saadaan tietoa kalayksilöiden elinympäristöstä eri elämänvaiheissa – otoliitin ytimen läheltä tieto ensimmäisestä kesästä.
- Sr:Ca –suhde kertoo veden suolapitoisuudesta.
- Kaikki merialueen siiat ”merkitty” jo ensimmäisen kesän aikana:
 1. Ensimmäinen kesä makeassa vedessä → 1-kesäisenä istutettu
 2. Lyhyt makeanveden vaihe alussa → luonnontuotantoa joesta tai istutettu vastakuoriutuneena jokeen
 3. Alusta alkaen merivedessä → merikutuinen siika tai vastakuoriutuneena mereen istutettu

Saalisnäytteet

- 177 siikaa Kymijoelta marraskuussa 2024
- 44 siikaa Pyhtään ulkosaaristosta kesällä 2024
- 27 siikaa Inkoosta kesällä 2024 ja keväällä 2025
- Pää tavoitteena 1-kesäisinä istutettujen osuuden selvittäminen saaliissa.
- Otoliittianalyysit ostopalveluna Tarton yliopistosta.

Siikasaaliiden alkuperä

- 1-kesäisinä istutettujen osuudet saalisnäytteissä
 - Kymijoen edusta 92 %
 - Pyhtään ulkosaaristo 68 %
 - Inkoo 100 %
- **Koko Suomenlahden saaliista ainakin 90 % perustuu 1-kesäisinä istutettuihin poikasiin.**
- Pyhtäällä merikutusta siikaa 27 % → paikallista merkitystä idässä

1-kesäisten istutusten tuotosta

- Suomenlahden siikasaalis 2024 oli noin 91 tonnia. Siitä 90 % on 82 tonnia → 1-vuotiaina istutetusta muodostunut saalis.
- 1-kesäisten istutusmäärät 3-4 vuotta aiemmin 605 000 poikasta vuodessa → näillä luvuilla istutusten tuotto olisi 136 kg / 1000 istukasta.
 - Samaa tasoa kuin aiemmat arviot: 100-150 kg (Vähänäkki 2004), 195 kg (Raitaniemi ym. 1996)
- Kaikkiin arvioihin liittyy huomattavaa epävarmuutta.
- Ei kuitenkaan näy samanlaista pudotusta kuin lohen ja taimenen tuloksissa.

1-kesäiset istukkaat

- Suomenlahdella tulee käyttää Kymijoen kantaa.
- Kasvatetaan luonnonravintolammikoissa, pääosin Koillismaalla.
- Kymijoen suulta lypsettyä ja hedelmöitettyä mätää vietiin vuosittain karanteenihautomon kautta Koillismaalle.
- Karanteenihautomon toiminta (Kantturankoski) loppui 2023.
- Koko Kymijoen kannan istukastuotanto Luken emokalaston varassa (toista sukupolvea laitoksessa, 2010 emokalapyynnistä).
- Riskialtis tilanne koko toiminnalle, geneettinen monimuotoisuus kapenee.

Johtopäätökset & suositukset

- Edellytys nykyisen kaltaisen siiankalastuksen jatkumiselle on se, että 1-kesäisten poikasten laajamittaista istutustoimintaa jatketaan tulevaisuudessakin.
- Suomenlahdelle olisi saatava pikaisesti karanteenihautomo (Ahvenkosken hautomo?!). Istutustoimintaan kohdistuvat riskit vähenisivät.
- Vastakuoriutuneilla poikasilla tehtävien istutusten menetelmiä (ajoitus, paikat) tulisi kehittää → pitkällä tähtäimellä mahdollista saada luonnonmukaisempi ja riskittömämpi menetelmä 1-kesäisten poikasten istutustoiminnan rinnalle.

Kiitos!

- Lisätietoa tuoreesta raportista (julkaistu 28.9.)
- <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-215-6>

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 56/2026

Suomenlahden siikasaaliiden alkuperä

Antti Lappalainen, Sanna Kuningas, Matti Westerborn ja
Petri Päävirrta

